

**Het politieke discours rondom Bruce Springsteen: van het album *Nebraska*
tot en met president Barack Obama.**

Bachelorwerkstuk

Naam: Timo Colbers

Studentnummer: S4228774

Begeleider: Harm Kaal

Datum: 15 juni 2015

Inhoudsopgave.

Inleiding	3
Het wetenschappelijke debat over de relatie tussen populaire muziek en politiek.....	4
De kritiek van Bruce Springsteen op de sociale misstanden in de Verenigde Staten.....	7
De rol van Bruce Springsteen bij de presidentiële verkiezingen sinds 2004.....	12
Conclusie	15
Bibliografie.....	17

Inleiding.

Nadat Bruce Springsteen het album *Born in the U.S.A.* had uitgebracht steeg zijn populariteit in de Verenigde Staten enorm. De populariteit van Bruce Springsteen ging zelfs zo ver, dat Ronald Reagan dacht hier gebruik van te kunnen maken in aanloop naar de presidentiële verkiezingen van 1984. Tijdens een campagnestop in New Jersey claimde hij Bruce Springsteen namelijk als republikeinse bondgenoot door te zeggen, dat de toekomst van de Amerikaanse jeugd lag in de hoop en dromen uit de muziek van New Jersey's eigen Bruce Springsteen en dat het zijn taak als president was om deze dromen uit te laten komen. Enkele dagen later reageerde Bruce Springsteen op deze uitspraak door tijdens een concert in Pittsburgh met verbijsterende toon te zeggen, dat hij had gehoord dat de president zijn naam had genoemd. Daarna vroeg hij zich publiekelijk af wat het favoriete album van Ronald Reagan zou zijn, waarbij hij stelde dat het waarschijnlijk niet zijn album *Nebraska* was om vervolgens het nummer *Johnny 99* van dit album te introduceren. Het album *Nebraska* gaat namelijk over economische moeilijkheden en de persoonlijke isolatie als gevolg hiervan. Dit kan daarom worden gezien als een provocatie richting Ronald Reagan omdat er onder zijn presidentschap veel personen waren die het economisch moeilijk hadden.¹

Uit dit voorbeeld blijkt dat populaire muziek en politiek in sommige gevallen nauw met elkaar verbonden zijn. In deze tekst zal daarom dieper worden ingegaan op de relatie tussen populaire muziek en politiek aan de hand van een casestudie, namelijk de hierboven reeds genoemde Bruce Springsteen. Er zal worden gekeken naar twee verschillende periodes waarin zijn muziek duidelijk verbonden was met de politiek. In eerste instantie zal er aandacht worden besteed aan de vraag, hoe Bruce Springsteen in de jaren tachtig en negentig zijn status als popster gebruikte om zijn ongenoegen te uiten over de sociale misstanden binnen de Verenigde Staten. Vervolgens zal er worden gekeken naar de manier waarop Bruce Springsteen de democratische presidentskandidaten John Kerry en Barack Obama steunde bij de presidentiële verkiezingen van 2004, 2008 en 2012.

De onderzoeksvraag die centraal staat in deze tekst is dan ook als volgt: hoe gebruikte Bruce Springsteen aan het eind van de twintigste eeuw zijn status als popster om zijn ongenoegen te uiten over de sociale misstanden in de Verenigde Staten, en hoe verhoudt dit zich met de manier waarop hij John Kerry en Barack Obama steunde bij de presidentiële verkiezingen? Dit zal echter worden voorafgegaan door een behandeling van het wetenschappelijke debat over de relatie tussen populaire muziek en politiek. Het uitgangspunt van deze tekst is namelijk om te kijken hoe de onderzoeksvraag aansluit bij dit debat. Er zal worden uitgegaan van de traditionele visie van politiek, het gaat in deze tekst namelijk over de relatie van populaire muziek met betrekking tot traditionele zaken binnen de politiek zoals leiderschap, partijen en verkiezingen.

---

¹ Susan Mackey-Kallis en Ian McDermott, 'Bruce Springsteen, Ronald Reagan and the American dream', *Popular Music and Society* 16:4 (1992), 1-9, alhier 7; Jim Cullen, 'Bruce Springsteen's ambiguous musical politics in the Reagan era', *Popular Music and Society* 16:2 (1992), 1-22, alhier 1-2.

Het wetenschappelijke debat over de relatie tussen populaire muziek en politiek.

In het wetenschappelijke debat over de relatie tussen populaire muziek en politiek moet er ten eerste worden gekeken naar de vraag of er inderdaad sprake is van een relatie tussen populaire muziek en politiek, of dat je beide zaken juist los van elkaar moet zien. Dit laatste wordt beweerd door Liesbet van Zoonen in haar boek *Entertaining the citizen: when politics and popular culture converge*. In dit boek stelt zij namelijk, dat populaire muziek en politiek in de praktijk twee aparte sferen zijn met beiden een verschillend begrip van politiek.² Dit neemt echter niet weg dat ze erkent dat populaire muziek en politiek soms met elkaar geconfronteerd worden, maar deze confrontaties zorgen er in haar ogen echter alleen voor dat het onderscheid tussen de moderne politiek en entertainment, waar ook populaire muziek tot behoort, alleen maar groter wordt. Volgens Liesbet van Zoonen maakt de politiek namelijk enkel en alleen gebruik van populaire muziek op het moment dat ze er zelf baat bij hebben. Als voorbeeld noemt ze dat de politiek bij verkiezingen gebruik maakt van populaire muziek om zoveel mogelijk stemmen te krijgen, maar dat er in andere tijden juist helemaal geen aandacht wordt besteed aan de verschillende uitdrukkingen van populaire cultuur door diezelfde politiek.³

Volgens John Street daarentegen moeten populaire muziek en politiek helemaal niet worden gezien als twee aparte sferen die sporadisch met elkaar worden geconfronteerd. In zijn boek *Music and politics* stelt hij namelijk, dat populaire muziek en politiek juist moeten worden gezien als verlengstukken van elkaar. Volgens John Street belichaamt muziek immers onze politieke waarden en organiseert het daarnaast tevens onze reactie op de samenleving in de vorm van politiek denken en handelen.⁴ In zijn ogen moet muziek dan ook niet worden gezien als slechts een metgezel van dit politiek denken en handelen, maar juist als iets dat diep betrokken is bij onze ideeën en instituties die de politiek organiseren. Dit laatste geldt volgens John Street ook bij andere aspecten van de relatie tussen populaire muziek en politiek. Hij stelt namelijk dat muziek meer is dan alleen het object van staatsinterventie en tevens niet alleen dient als instrument voor sociale bewegingen.⁵

Een ander belangrijk punt in het wetenschappelijke debat over de relatie tussen populaire muziek en politiek heeft betrekking op de vraag of het publiek de politieke boodschap van een nummer begrijpt. Volgens Larry Jaffee is dit het geval, in het artikel *The politics of rock* ziet hij het namelijk als een vanzelfsprekendheid dat het publiek de politieke boodschap van een nummer begrijpt. Het grootste probleem is in zijn ogen echter, dat deze boodschap meestal wordt verkondigd aan een publiek dat het al eens is met het politieke standpunt van de artiest.⁶ Dit komt volgens Larry Jaffee voort uit het gegeven, dat radiozenders helemaal niet zitten te wachten op politieke muziek en platenmaatschappijen enkel en alleen denken aan het financiële aspect.⁷

---

² Liesbet van Zoonen, *Entertaining the citizen: when politics and popular culture converge* (Lanham, 2005), 50.

³ *Ibidem*, 51.

⁴ John Street, *Music and politics* (Cambridge, 2012), 1.

⁵ *Ibidem*, 175.

⁶ Larry Jaffee, 'The politics of rock', *Popular Music and Society* 11:4 (1987), 19-30, alhier 28.

⁷ *Ibidem*, 21.

Ray Pratt gaat er echter van uit dat het publiek de politieke boodschap van een nummer meestal niet begrijpt. Het publiek kan volgens hem weliswaar een deel van de politieke boodschap accepteren, maar meestal wordt de boodschap door het publiek op een dusdanige manier interpreteert dat het overeenkomt met hun eigen normen en waarden.⁸ Daarnaast stelt hij in zijn boek *Rhythm and resistance: explorations in the political uses of popular music*, dat het publiek bij het horen van populaire muziek vooral de behoefte heeft om onderdeel uit te maken van een gemeenschap. Als voorbeeld hiervan noemt Ray Pratt de uitvoering van *This Land Is Your Land* door Bruce Springsteen tijdens een concert in Los Angeles. Tijdens de uitvoering van dit nummer was er namelijk vooral sprake van luid gejuich op het moment dat er Californië werd gezongen. Hieruit blijkt volgens Ray Pratt, dat de politieke boodschap meestal niet wordt begrepen door het publiek en dat slechts een klein deel van het publiek een politiek nummer daadwerkelijk begrijpt.⁹

Ook John Street is van mening dat het publiek verschillende interpretaties kan geven aan de politieke betekenis van een nummer, waarbij hij net als Ray Pratt beweert dat deze interpretaties niet altijd overeenkomen met het politieke gedachtegoed van de artiest zelf.¹⁰ Volgens hem komt het toekennen van alternatieve betekenissen aan een nummer voort uit het gegeven, dat een nummer bestaat uit meer dan de tekst alleen. In zijn boek *Politics and popular culture* stelt John Street namelijk dat een nummer bestaat uit verschillende zaken die allemaal een ander verhaal kunnen vertellen, waaronder de gelaatsuitdrukkingen van de artiest en de manier waarop het nummer gezongen wordt. Daarnaast bepalen volgens John Street ook de bewegingen en de gebaren tijdens de uitvoering van een nummer, samen met het uiterlijk van de artiest tijdens deze uitvoering, hoe een nummer wordt geïnterpreteerd door het publiek.¹¹

Net als John Street gaat ook Liesbet van Zoonen uit van het gegeven, dat de politieke betekenis van een nummer niet te herleiden valt door de tekst alleen. De tekst is volgens haar zelfs een slechte indicator voor de politieke betekenis van een nummer omdat het publiek de tekst van een nummer meestal toch niet begrijpt.¹² Als voorbeeld noemt ze het nummer *Born in the U.S.A.* van Bruce Springsteen, wat was geschreven om het lot van Vietnamveteranen in de Verenigde Staten aan de kaak te stellen. Het nummer werd vanwege de tekst in eerste instantie echter gezien als een lofzang aan diezelfde Verenigde Staten.¹³ De politieke betekenis van een nummer komt volgens Liesbet van Zoonen dan ook voort uit een combinatie van verschillende zaken, waaronder de articulatie van de tekst. Daarnaast wordt de politieke betekenis in haar ogen ook bepaald door de artiest, het genre van een nummer en de manier waarop een nummer wordt toegeëigend door het publiek.¹⁴

---

⁸ Ray Pratt, *Rhythm and resistance: explorations in the political uses of popular music* (New York, 1990), 5.

⁹ *Ibidem*, 6-7.

¹⁰ John Street, *Politics and popular culture* (Cambridge, 1997), 34.

¹¹ *Ibidem*, 36.

¹² Zoonen, *Entertaining the citizen*, 48.

¹³ *Ibidem*, 38.

¹⁴ *Ibidem*, 49.

De manier waarop het publiek een bepaald nummer interpreteert en de vraag of de politieke boodschap van een nummer door datzelfde publiek wordt begrepen, zijn in de ogen van Courtney Brown daarentegen juist helemaal niet belangrijk. In haar boek *Politics in music: music and political transformation from Beethoven to hip-hop* stelt zij namelijk, dat het aantal leden van politieke partijen alleen maar verder zal afnemen in de loop der jaren. Dit komt volgens haar met name doordat jongeren zich niet betrokken voelen bij de politiek en muziek is dan ook een van de weinige manieren om jongeren toch bij de politiek te betrekken. Daarnaast kan het publiek bij een speech van een presidentskandidaat volgens Courtney Brown in de meeste gevallen niet de letterlijke tekst van de speech herinneren, wat in haar ogen alleen maar aantoont dat het helemaal niet uitmaakt of het publiek de politieke boodschap van een nummer begrijpt.¹⁵

Volgens Courtney Brown speelt populaire muziek dus een zeer belangrijke rol met betrekking tot de politiek. Er zijn in haar ogen dan ook verschillende manieren waarop populaire muziek politieke inhoud kan bevatten. De eerste manier heeft betrekking op het gegeven, dat de artiest expliciet een politieke boodschap plaatst in een nummer. Dit wordt door haar representatieve muziek genoemd en de politieke boodschap heeft dan meestal betrekking op de tijd waarin het nummer geschreven is, maar dit hoeft echter niet altijd het geval te zijn. Daarnaast is er volgens Courtney Brown nog een tweede manier waarop populaire muziek politieke inhoud kan bevatten. Dit noemt ze associatieve muziek en hiervan is sprake als er op een later tijdstip een connectie wordt gemaakt tussen een nummer en een politieke ideologie. Dit gebeurt meestal lang na het overlijden van de artiest, maar hiervan is ook sprake als een artiest een reeds uitgebracht nummer probeert te koppelen aan een gebeurtenis op een later tijdstip in zijn leven.¹⁶

Het belang van populaire muziek om jongeren te betrekken bij de politiek wordt ook erkend door Liesbet van Zoonen. In haar ogen wordt er binnen de politiek namelijk veelvuldig gebruik gemaakt van populaire muziek om jongeren zover te krijgen dat ze gaan stemmen, met name in verkiezingstijd is dit het geval. Er zijn volgens haar in het verleden dan ook verschillende voorbeelden geweest van het gebruik van populaire muziek binnen de politiek.¹⁷ Dit heeft vooral betrekking op politici die zich hebben geassocieerd met artiesten, meestal door een bepaald nummer van een artiest als campagnelied te gebruiken. Als voorbeeld hiervan noemt ze het nummer *Don't Stop (Thinking about Tomorrow)* van Fleetwood Mac, dat Bill Clinton als campagnelied gebruikte. Er zijn volgens Liesbet van Zoonen wel enkele voorwaarden verbonden aan deze associatie tussen een politicus en een artiest. De associatie moet ten eerste logisch zijn voor de kiezers en daarnaast moet zowel de politicus als de artiest er comfortabel mee zijn.¹⁸

---

¹⁵ Courtney Brown, *Politics in music: music and political transformation from Beethoven to hip-hop* (Atlanta, 2008), 3.

¹⁶ Ibidem, 4-5.

¹⁷ Zoonen, *Entertaining the citizen*, 43-44.

¹⁸ Ibidem, 45-46.

De kritiek van Bruce Springsteen op de sociale misstanden in de Verenigde Staten.

Het presidentschap van Ronald Reagan kende een grote toename van de werkloosheid in de Verenigde Staten. De werkloosheid bedroeg in deze periode op zijn hoogtepunt namelijk 10.8% van de totale bevolking van het land, wat het hoogste werkloosheidspercentage was in de Verenigde Staten sinds de Grote Depressie en daarnaast nooit werd bereikt tijdens de laatste economische crisis. Het was vooral de arbeidersklasse die hard werd getroffen door deze werkloosheid in de jaren tachtig van de vorige eeuw. De rijkere Amerikanen daarentegen zagen de *American dream* in deze periode juist steeds meer binnen handbereik komen.¹⁹ Er was tijdens het presidentschap van Ronald Reagan naast een enorme werkloosheid dus ook sprake van een toenemende sociale ongelijkheid doordat de rijken steeds rijker werden en de armen daarentegen alleen maar armer.

Dit was in de ogen van Bruce Springsteen een gevolg van het beleid dat in de jaren tachtig werd gevoerd door de Amerikaanse overheid. Hij ging vervolgens via zijn muziek zijn ongenoegen uiten over deze sociale misstanden in de Verenigde Staten, waarbij dit voor een eerste keer gebeurde door middel van het album *Nebraska* uit 1982. Dit album bestaat namelijk uit verschillende akoestische nummers over de wanhoopsdaden die mensen plegen op het moment dat ze geïsoleerd raken van verschillende zaken die hun dierbaar zijn, bijvoorbeeld nadat ze hun baan hebben verloren en als gevolg hiervan langdurig werkloos raken.²⁰ Het beste voorbeeld hiervan is het nummer *Johnny 99* van dit album, dat zoals uit de inleiding blijkt tevens door Bruce Springsteen werd gebruikt als reactie op datgene wat Ronald Reagan over hem had gezegd. Dit nummer gaat namelijk over iemand die werkloos is geworden en voor de rechter moet verschijnen nadat hij door zijn radeloosheid, in een moment van dronkenschap, een nachtportier heeft vermoord. Met het nummer *Johnny 99* probeert Bruce Springsteen dan ook vooral de luisteraars na te laten denken over de onpersoonlijke economische krachten waardoor deze persoon aan het moorden is geslagen.²¹

Daarnaast komt de sociale ongelijkheid ook aan bod op het album *Nebraska*, wat onder andere het geval is bij het nummer *Mansion on the Hill*. In dit nummer maakt Bruce Springsteen gebruik van de geografie om het verschil tussen rijk en arm duidelijk te maken. Hij beschrijft namelijk hoe de arbeidersklasse leeft aan de voet van de berg, terwijl de bovenlaag van de maatschappij juist van een rijk leven geniet in hun landhuis boven op deze berg. Dit soort leven is echter niet mogelijk voor de arbeiders, wat bijvoorbeeld blijkt uit het gegeven dat het landhuis omheind is door ondoordringbare poorten van staal. Dat Bruce Springsteen het bijna onmogelijk acht voor de arbeidersklasse om een rijk leven te leiden, komt ook naar voren in het nummer *Used Cars*. In dit nummer wordt de kans hierop namelijk vergeleken met de kans op het winnen van de loterij.²²

---

¹⁹ Harald Berings, 'Runaway American dream: hope and disillusion in the early work of Bruce Springsteen' (onuitgegeven dissertatie, Universiteit van Gent, 2012), 38.

²⁰ Bryan Garman, 'The ghost of history: Bruce Springsteen, Woody Guthrie, and the hurt song', *Popular Music and Society* 20:2 (1996), 69-120, alhier 77.

²¹ Cullen, 'Bruce Springsteen's ambiguous musical politics in the Reagan era', 13.

²² Berings, 'Runaway American dream', 35-36.

De populariteit van Bruce Springsteen was aan het begin van de jaren tachtig echter nog niet zo groot in de Verenigde Staten en de boodschap van het album *Nebraska* bereikte dan ook maar een klein publiek.²³ Dit veranderde echter volkomen nadat hij twee jaar later het album *Born in the U.S.A.* uitbracht. Er werden in de Verenigde Staten alleen al meer dan achttien miljoen exemplaren van dit album verkocht en dit was dan ook de grote doorbraak van Bruce Springsteen. Door het succes van het album *Born in the U.S.A.* kreeg hij vervolgens tijdens zijn concerten te maken met een groter publiek dan voorheen het geval was. Het enige probleem was dat de boodschap van het album, die eigenlijk niet zozeer anders was dan die van zijn vorige album *Nebraska*, niet begrepen werd door dit nieuwe publiek. Dit kwam onder andere doordat de nummers op het album *Born in the U.S.A.* gepaard gaan met levendige muziek en het album niet, zoals bij het album *Nebraska* het geval is, bestaat uit alleen maar akoestische nummers.²⁴

Deze onduidelijkheid rondom de boodschap van het album *Born in the U.S.A.* werd enkele jaren later door Bruce Springsteen zelf toegelicht in een interview. In zijn ogen was de titelsong het typische voorbeeld van de verkeerde interpretatie van het album. Dat de meeste mensen de boodschap van dit nummer niet begrepen viel volgens hem te verklaren doordat ze niet hard genoeg werden aangemoedigd om na te denken over zaken. Hij was namelijk op een dag de krant aan het lezen en kwam een artikel tegen waarin kinderen werd gevraagd wat de betekenis van bepaalde nummers was. Het nummer *Born in the U.S.A.* ging volgens deze kinderen over hun eigen land. Dit was volgens Bruce Springsteen inderdaad het geval, maar als je dacht dat dit het enige was waar het nummer over ging dan had je het niet helemaal goed begrepen volgens hem.²⁵

In eerste instantie waren er echter voldoende personen die er van uit gingen dat het nummer enkel en alleen ging over hun eigen land. Het nummer *Born in the U.S.A.* werd vanwege de triomfantelijke muziek namelijk voor lange tijd geïnterpreteerd als een glorieus nummer over de superioriteit van de Verenigde Staten.²⁶ Uit de tekst blijkt echter dat het nummer daadwerkelijk gaat over iemand die, nadat hij mentaal uitgeput was teruggekeerd van de Vietnamoorlog, op zoek gaat naar werk om er vervolgens achter te komen dat er geen werk meer voor hem is in het gedeïndustrialiseerde Amerika van de jaren tachtig. Het nummer *Born in the U.S.A.* heeft dus vooral betrekking op de situatie in de Verenigde Staten na de Vietnamoorlog. Het nummer gaat namelijk over de slechte omstandigheden voor de arbeiders in deze periode, terwijl ze eerder door de Amerikaanse overheid gedwongen werden om hun leven te riskeren door te vechten voor hun land tijdens de Vietnamoorlog.²⁷

---

²³ Berings, 'Runaway American dream', 38.

²⁴ Mackey-Kallis en McDermott, 'Bruce Springsteen, Ronald Reagan and the American dream', 5.

²⁵ Mikal Gilmore, 'The Rolling Stone 20th anniversary interview: Bruce Springsteen', *Rolling Stone* (5 november 1987) <<http://www.rollingstone.com/music/news/the-rolling-stone-20th-anniversary-interview-bruce-springsteen-19871105>> [geraadpleegd op 15-5-15].

²⁶ Zoonen, *Entertaining the citizen*, 38; Jaffee, 'The politics of rock', 23.

²⁷ Berings, 'Runaway American dream', 40-41; Jefferson Cowie en Lauren Boehm, 'Dead man's town: "Born in the U.S.A.," social history, and working-class identity', *American Quarterly* 58 (2006), 353-378, alhier 359.

Het is achteraf dan ook opmerkelijk dat Ronald Reagan, zoals in de inleiding reeds gezegd, dacht gebruik te kunnen maken van de populariteit van Bruce Springsteen. Dit is al helemaal het geval als je weet dat Bruce Springsteen reeds negatief reageerde op de eerste verkiezing van Ronald Reagan tot president in 1980.²⁸ Daarnaast kreeg Bruce Springsteen eerder al het verzoek om publiekelijk naast Ronald Reagan te verschijnen tijdens zijn campagne voor een tweede termijn, maar werd dit verzoek door hem afgewezen met als reden dat hij het te druk had met de tour van zijn succesvolle album. Dat Ronald Reagan desondanks dacht Bruce Springsteen te kunnen claimen als republikeinse bondgenoot, kwam vooral vanwege een column van George Will die enkele dagen eerder was verschenen. In deze column werd een concert van Bruce Springsteen namelijk geassocieerd met verschillende dominante republikeinse waarden uit deze periode.²⁹

Dit had George Will echter verkeerd begrepen en Bruce Springsteen vond het dan ook maar niets dat Ronald Reagan zijn naam had genoemd tijdens zijn verkiezingscampagne. Tijdens een concert in Pittsburgh distantieerde Bruce Springsteen zich, zoals reeds in de inleiding is gebleken, dan ook van de woorden van Ronald Reagan. De kwestie rondom het nummer *Born in the U.S.A.* maakte het voor Bruce Springsteen desondanks wel duidelijk, dat het bereiken van een groter publiek niet automatisch betekende dat dit publiek de boodschap die hij probeerde over te brengen ook daadwerkelijk altijd begreep. Dit gevoel van hem werd nog eens versterkt doordat Ronald Reagan een verpletterende overwinning behaalde tijdens de presidentiële verkiezingen van 1984 en zich dus mocht opmaken voor een tweede termijn als president van de Verenigde Staten.³⁰

Om deze reden besloot Bruce Springsteen om er voor te zorgen dat er geen enkele twijfel meer kon zijn over zijn politieke opvattingen. Dit deed hij door na enkele jaren een nieuw album uit brengen, namelijk het album *Live/1975-85* uit 1986.³¹ Op dit album staat onder andere een cover van het nummer *This Land Is Your Land*, dat oorspronkelijk was geschreven door Woody Guthrie als kritische reactie op het nummer *God Bless America* van Irving Berlin. Om er voor te zorgen dat het publiek dit ook begreep werd dit nummer, net als enkele andere nummers op het album *Live/1975-85*, voorafgegaan door een korte introductie van Bruce Springsteen. Het nummer *This Land Is Your Land* werd daarnaast vanaf dat moment vaak gespeeld tijdens de concerten van Bruce Springsteen. Ook tijdens deze concerten ging dit nummer meestal vooraf door een dergelijke kleine introductie, wat bijvoorbeeld het geval was bij een concert in Los Angeles. Hij zei tijdens dit concert namelijk dat dit het beste nummer was dat ooit geschreven is over de Verenigde Staten, maar dat hij niet zeker wist of dit nummer nog langer op de waarheid berustte.³²

---

²⁸ Mackey-Kallis en McDermott, 'Bruce Springsteen, Ronald Reagan and the American dream', 2.

²⁹ Cullen, 'Bruce Springsteen's ambiguous musical politics in the Reagan era', 1; George Will, 'Bruce Springsteen's U.S.A.', *The Washington Post* (13 september 1984), A19.

³⁰ Berings, 'Runaway American dream', 47.

³¹ Bryan Garman, *A race of singers: Whitman's working-class hero from Guthrie to Springsteen* (Chapel Hill, 2000), 228.

³² Pratt, *Rhythm and resistance*, 2.

Het werd gedurende de jaren tachtig dus steeds duidelijker dat de muziek van Bruce Springsteen een politiek karakter had. Dit werd echter niet door iedereen gewaardeerd, iets wat blijkt uit de recensies van het album *Nebraska*. In de *New York Times* stond bijvoorbeeld een recensie, waarin werd gesteld dat rock-'n-roll op zijn best was als het betrekking had op een manier van kijken naar de wereld. Dit was volgens recensent Robert Palmer ook het geval bij het album *Nebraska*, wat hij omschreef als een grimmig en vaak onheilspellend album vol met pijn en verliezers.³³ In de *Washington Post* daarentegen werd een stuk negatiever over het album gesproken. De recensent Richard Harrington beschreef het album *Nebraska* namelijk als een mislukte poging van Bruce Springsteen, om datgene wat hij door middel van zijn album aan de kaak probeerde te stellen ook daadwerkelijk op te lossen. Daarnaast werd Bruce Springsteen in deze recensie neergezet als een paranoïde persoon, die zich zelf leek te plagiëren op het album *Nebraska*.³⁴

Het lijkt er dus op dat Richard Harrington niets moest hebben van het politieke karakter van de muziek van Bruce Springsteen. Dit wordt nog eens bevestigd door zijn recensie van het album *Born in the U.S.A.* Hij was immers als een van de weinige recensenten zeer negatief over dit succesvolle album van Bruce Springsteen. In zijn recensie kwam Richard Harrington namelijk tot de conclusie dat de muziek van Bruce Springsteen ooit overweldigend was, maar dat deze nu bloedserius en dodelijk saai was geworden.³⁵ Het is dan ook opmerkelijk dat zijn recensie van het album *Live/1975-85* wel positief was. In deze recensie prees hij Bruce Springsteen omdat hij ook de harde waarheid aan de mensen liet horen, terwijl dit op de vorige albums door Richard Harrington juist als zeer saai werd bevonden.³⁶

Het zou echter nog ongeveer tien jaar duren voordat Bruce Springsteen besloot om weer de harde waarheid aan de mensen te laten horen. De volgende albums die hij uitbracht stonden namelijk allemaal in het teken van persoonlijke gebeurtenissen in zijn leven.³⁷ In 1995 verscheen er echter weer een album van Bruce Springsteen met een duidelijk politieke boodschap, namelijk het album *The Ghost of Tom Joad*. Om er voor te zorgen dat het publiek de boodschap van zijn album deze keer wel begreep, was dit wederom een album met alleen maar akoestische nummers zoals het geval was bij het album *Nebraska*. Daarnaast ging het album *The Ghost of Tom Joad* gepaard met een sobere tour waarin alleen Bruce Springsteen met zijn gitaar en mondharmonica op het podium stond. Ook werd het publiek tijdens deze tour gevraagd om niet mee te klappen met de nummers omdat ze geschreven waren in stilte en dus ook vooral stilte nodig hadden.³⁸

---

³³ Robert Palmer, 'Bruce Springsteen fashions a compelling, austere message: Bruce Springsteen's message', *The New York Times* (26 september 1982), H21-H22.

³⁴ Richard Harrington, 'Springsteen, hounded by the blight', *The Washington Post* (3 oktober 1982), K12.

³⁵ Richard Harrington, 'Springsteen's wrong turn: he's back on the same old roads', *The Washington Post* (10 juni 1984), H11.

³⁶ Richard Harrington, 'Bruuuuuce! 'Live' and at his best: chronicling the growth of rock's premier concert performer in a stunning 5-record set', *The Washington Post* (10 november 1986), B10.

³⁷ Garman, 'The ghost of history', 93-94.

³⁸ Garman, *A race of singers*, 247-248.

Het album *The Ghost of Tom Joad* bevatte wederom een politieke boodschap van Bruce Springsteen met betrekking tot de sociale misstanden in de Verenigde Staten, waarbij de titelsong van het album kan worden gezien als het beste voorbeeld hiervan. Met het nummer *The Ghost of Tom Joad* uitte Bruce Springsteen stevige kritiek op het beleid van George Bush Senior, de opvolger van Ronald Reagan als president van de Verenigde Staten. In dit nummer maakt hij namelijk een cynische verwijzing naar de *new world order*, een belofte die de president deed tijdens een toespraak aan het Amerikaanse Congres gedurende de Eerste Golfoorlog. Deze belofte hield kort gezegd in, dat er na deze oorlog een nieuwe periode van vrede zou aanbreken waarin de sterken respect zouden hebben voor de rechten van de zwakken. In de Verenigde Staten werd het verschil tussen rijk en arm echter alleen maar groter onder het presidentschap van George Bush Senior. Door te verwijzen naar deze toespraak probeerde Bruce Springsteen dus te laten zien, dat dit wederom een valse belofte van een politicus was en dat er nog steeds niets was veranderd met betrekking tot de sociale misstanden in de Verenigde Staten.³⁹

Een ander duidelijk voorbeeld van een politiek nummer op het album *The Ghost of Tom Joad* is het nummer *Youngstown*. Het nummer gaat namelijk over de grootschalige sluiting van fabrieken in de Verenigde Staten na de Vietnamoorlog. Dit wordt door Bruce Springsteen verteld vanuit het oogpunt van een werkloze fabrieksarbeider uit de plaats Youngstown, waar de fabrieken aan het eind van de jaren zeventig op grote schaal werden gesloten. De fabrieken waren echter de levensader van deze plaats en de sluiting ervan had dan ook grote gevolgen voor de gemeenschap. Om deze reden was Bruce Springsteen ten eerste zeer kritisch op de bedrijven, in zijn ogen hadden deze namelijk alleen maar gedacht aan het maken van winst. Daarnaast heeft de Amerikaanse overheid volgens hem ook schuld doordat er gedurende de jaren tachtig weinig ondersteuning werd gegeven aan zulke gemeenschappen, ondanks het gegeven dat de fabrieksarbeiders verantwoordelijk waren voor de infrastructuur van het land en hebben gevochten in de vele oorlogen van het land.⁴⁰

De hierboven genoemde nummers van het album *The Ghost of Tom Joad* zijn slechts enkele voorbeelden van het overduidelijke politieke karakter van dit album. De algemene tendens van dit album is zeer negatief omdat er aan het eind van de twintigste eeuw, na de twaalf republikeinse presidentsjaren van Ronald Reagan en George Bush Senior, in de ogen van Bruce Springsteen geen enkele hoop meer was voor de situatie binnen de Verenigde Staten. Het album *The Ghost of Tom Joad* kan om deze reden dan ook worden gezien als veruit het meest pessimistische album uit de carrière van Bruce Springsteen.⁴¹ Datgene wat dus begon met kritiek over de sociale misstanden in de Verenigde Staten op het album *Nebraska* en het verkeerd geïnterpreteerde album *Born in the U.S.A.*, eindigde dus met geen enkele hoop met betrekking tot deze sociale misstanden in het land op het album *The Ghost of Tom Joad*.

---

³⁹ Berings, 'Runaway American dream', 52-53; Garman, 'The ghost of history', 95.

⁴⁰ Garman, *A race of singers*, 238-239.

⁴¹ Berings, 'Runaway American dream', 60.

De rol van Bruce Springsteen bij de presidentiële verkiezingen sinds 2004.

In 2004 besloot Bruce Springsteen om niet langer alleen maar kritiek te uiten op de situatie in de Verenigde Staten. Hij probeerde vanaf dat moment namelijk ook enigszins invloed uit te oefenen op de situatie door de democratische presidentskandidaat John Kerry te steunen bij zijn campagne voor de presidentiële verkiezingen. De voornaamste reden hiervoor was de Irakoorlog, de oorlog die de Verenigde Staten één jaar eerder waren begonnen. In de ogen van Bruce Springsteen was het Amerikaanse volk namelijk misleid door president George W. Bush en zijn aanhangers. Hij had immers het gevoel dat deze fundamenteel oneerlijk waren geweest en het Amerikaanse volk met manipulatie naar een oorlog hadden geleid. Daarnaast was de toenemende sociale ongelijkheid in de Verenigde Staten, iets wat sinds lange tijd een centraal thema was in zijn muziek, voor Bruce Springsteen ook een reden om John Kerry te steunen bij de presidentiële verkiezingen van 2004.⁴²

Tijdens deze verkiezingen heeft Bruce Springsteen, samen met zijn manager Jon Landau, een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van de zogenaamde *Vote for Change* tour.⁴³ Deze tour, die begon op 27 september en duurde tot en met 13 oktober, hield in dat er meerdere concerten plaatsvonden waarin verschillende artiesten, waaronder initiatiefnemer Bruce Springsteen, gezamenlijk optraden in de belangrijkste *swing states* van de Verenigde Staten. Het voornaamste doel van de tour was om zoveel mogelijk progressieve kiezers te mobiliseren en deze naar de stembus te krijgen. Daarnaast leverde de tour veel geld op voor de verkiezingscampagne van John Kerry, iets wat hij goed kon gebruiken aangezien de republikeinse presidentskandidaat George W. Bush in deze periode veel donaties kreeg.⁴⁴

Om niets aan het toeval over te laten werd Bruce Springsteen, op het moment dat de presidentiële verkiezingen steeds dichterbij kwamen, gevraagd om ook nog zijn opwachting te maken tijdens enkele evenementen van de campagne van John Kerry.⁴⁵ Dit was bijvoorbeeld het geval bij een bijeenkomst in Madison, de hoofdstad van de staat Wisconsin, op 28 oktober 2004. In deze stad gaf Bruce Springsteen een speech waarin hij vertelde dat de idealen van de Verenigde Staten, de idealen waar hij sinds het begin van zijn carrière over had gezongen, op het spel stonden tijdens de verkiezingen. Daarnaast stelde hij dat John Kerry zou vechten voor deze idealen en dat ze daarom over enkele dagen op hem moesten gaan stemmen. De speech eindigde vervolgens met een akoestische versie van het nummer *No Surrender*.⁴⁶

---

⁴² Jann Wenner, 'Bruce Springsteen: 'we've been misled'', *Rolling Stone* (14 oktober 2004) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-weve-been-misled-20041014>> [geraadpleegd op 6-5-15].

⁴³ David Frickie, 'Campaign 2004: showdown in D.C.', *Rolling Stone* (11 november 2004) <<http://www.rollingstone.com/music/news/campaign-2004-showdown-in-d-c-20041111>> [geraadpleegd op 6-5-15].

⁴⁴ Jeff Burger, *Springsteen on Springsteen: interviews, speeches and encounters* (Chicago, 2013), 302.

⁴⁵ Alex Mar, 'Springsteen joins Kerry', *Rolling Stone* (26 oktober 2004) <<http://www.rollingstone.com/music/news/springsteen-joins-kerry-20041026>> [geraadpleegd op 6-5-15].

⁴⁶ Burger, *Springsteen on Springsteen*, 304-305.

Het nummer *No Surrender* van Bruce Springsteen was het campagnelied van John Kerry tijdens de presidentiële verkiezingen van 2004.⁴⁷ Dit komt overeen met datgene wat door Liesbet van Zoonen wordt beweerd, namelijk dat een associatie tussen een politicus en artiest meestal gestalte krijgt in de vorm van een campagnelied. Het nummer *Don't Stop (Thinking about Tomorrow)* van Fleetwood Mac wordt door haar als voorbeeld hiervan genoemd, maar Liesbet van Zoonen had dus net zo goed het nummer *No Surrender* van Bruce Springsteen als uitgangspunt kunnen nemen.⁴⁸ Daarnaast sluit dit aan bij de associatieve muziek van Courtney Brown omdat er sprake is van een nummer dat op een later tijdstip verbonden wordt met een bepaalde politieke ideologie.⁴⁹ Het nummer *No Surrender* dateert namelijk uit 1984 en werd tijdens de presidentiële verkiezingen van 2004 verbonden met de politieke standpunten van John Kerry.

De steun van Bruce Springsteen mocht echter niet baten want John Kerry verloor de verkiezingen van George W. Bush, die dus werd herkozen als president van de Verenigde Staten. Dit betekende niet dat Bruce Springsteen zich liet ontmoedigen en in 2008, bij de volgende presidentiële verkiezingen, besloot hij dan ook om wederom de democratische presidentskandidaat te steunen. Hij maakte zijn steun voor Barack Obama reeds bekend tijdens de democratische voorverkiezingen. Dit deed hij door middel van een brief op zijn eigen website, waarin hij vertelde dat Barack Obama in zijn ogen de juiste persoon was om de Verenigde Staten opnieuw op te bouwen. Daarnaast stond Barack Obama volgens Bruce Springsteen voor het Amerika dat hij voor ogen had in zijn muziek, namelijk een loyaal land met een bevolking bereid om problemen aan te pakken en geïnteresseerd in haar collectieve bestemming.⁵⁰

Net als bij de vorige presidentiële verkiezingen drukte de steun van Bruce Springsteen zich in eerste instantie uit in zijn deelname aan enkele concerten ten gunste van de presidentskandidaat. Deze concerten hadden wederom als doel om progressieve kiezers te registreren en fondsen te werven voor de verkiezingscampagne. In tegenstelling tot de vorige verkiezingen was er ditmaal bij de concerten sprake van een grote diversiteit aan artiesten. Er werd door het campagneteam van Barack Obama zorgvuldig gebruik gemaakt van deze diversiteit aan artiesten. Een concert van Bruce Springsteen in Philadelphia diende bijvoorbeeld om er voor te zorgen dat Barack Obama een verbinding kreeg met de grootschalige arbeidersklasse in de staat Pennsylvania, wat hem natuurlijk zoveel mogelijk stemmen uit deze staat moest opleveren.⁵¹

---

⁴⁷ Mar, 'Springsteen joins Kerry'.

⁴⁸ Zoonen, *Entertaining the citizen*, 45.

⁴⁹ Brown, *Politics in music*, 4-5.

⁵⁰ Daniel Kreps, 'Bruce Springsteen endorses Barack Obama for president', *Rolling Stone* (16 april 2008) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-endorses-barack-obama-for-president-20080416>> [geraadpleegd op 6-5-15].

⁵¹ Nicole Frehsee, 'Springsteen, Jay-Z, Beasties lead Obama swing-state drive', *Rolling Stone* (30 oktober 2008) <<http://www.rollingstone.com/music/news/springsteen-jay-z-beasties-lead-obama-swing-state-drive-20081030>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Enkele dagen voor de daadwerkelijke verkiezingen besloot Bruce Springsteen vervolgens om, net zoals bij John Kerry vier jaar eerder, ook nog verschillende evenementen van de campagne van Barack Obama bij te wonen.⁵² Hij gaf bijvoorbeeld een speech tijdens een bijeenkomst in Cleveland op 2 november 2008. De algemene strekking van deze speech was dat de Verenigde Staten zwaar beschadigd waren na de acht republikeinse presidentsjaren van George W. Bush. Om deze reden was er volgens Bruce Springsteen iemand nodig met de kwaliteiten van Barack Obama om orde op zaken te stellen. Hij eindigde zijn speech vervolgens met het nummer *The Rising*, een nummer dat hij veelvuldig zong tijdens de verkiezingscampagne van Barack Obama.⁵³ Dit kan wederom worden gezien als een vorm van associatieve muziek omdat dit nummer de titelsong was van zijn album uit 2002, maar tijdens de presidentiële verkiezingen van 2008 werd verbonden met de politieke standpunten van Barack Obama.⁵⁴

Ditmaal steunde Bruce Springsteen wel de winnende presidentskandidaat want Barack Obama werd verkozen tot president van de Verenigde Staten. Hij slaagde uiteindelijk dus alsnog in zijn doel om enigszins invloed uit te oefenen op de situatie in het land. Om deze reden was het dan ook niet de bedoeling dat Bruce Springsteen in 2012 Barack Obama wederom zou steunen. De peilingen lieten echter zien dat het verschil tussen Barack Obama en zijn tegenstander Mitt Romney steeds kleiner werd. Enkele weken voor de presidentiële verkiezingen besloot Bruce Springsteen dan ook om Barack Obama alsnog te steunen.⁵⁵ Dit maakte hij wederom bekend via een brief op zijn eigen website, waarin hij onder andere stelde dat er nog voldoende problemen waren in de Verenigde Staten en dat Barack Obama deze enkel en alleen kon oplossen met de steun van zoveel mogelijk mensen.⁵⁶

Het eerste optreden van Bruce Springsteen tijdens deze verkiezingen vond plaats in Parma, een plaats in de staat Ohio, op 18 oktober 2012. Dit optreden bestond uit een zevental nummers, die door Bruce Springsteen werden gezongen in een tijdsbestek van ongeveer een half uur. Tijdens dit optreden gaf hij ook een korte speech, waarin hij het publiek opriep om nogmaals op Barack Obama te stemmen. Volgens hem had de president, ondanks het gegeven dat de republikeinen het hem zeker niet gemakkelijk hadden gemaakt, in zijn eerste termijn namelijk voor verschillende belangrijke zaken gezorgd, waarbij hij onder andere de gezondheidszorg als voorbeeld noemde.⁵⁷

---

⁵² Daniel Kreps, 'Springsteen, Jay-Z, Reznor, Densmore make last minute election pushes', *Rolling Stone* (3 november 2008) <<http://www.rollingstone.com/music/news/springsteen-jay-z-reznor-doors-densmore-make-last-minute-election-pushes-20081103>> [geraadpleegd op 6-5-15].

⁵³ Burger, *Springsteen on Springsteen*, 333-335.

⁵⁴ Brown, *Politics in music*, 4-5.

⁵⁵ Andy Greene, 'Bruce Springsteen to hit campaign trail for Barack Obama', *Rolling Stone* (13 oktober 2012) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-to-hit-campaign-trail-for-barack-obama-20121013>> [geraadpleegd op 6-5-15].

⁵⁶ Rolling Stone, 'Bruce Springsteen outlines his support for Obama' (18 oktober 2012) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-outlines-his-support-for-obama-20121018>> [geraadpleegd op 6-5-15].

⁵⁷ Andy Greene, 'Bruce Springsteen and Bill Clinton rally for Obama', *Rolling Stone* (18 oktober 2012) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-sings-at-ohio-campaign-event-for-obama-20121018>> [geraadpleegd op 6-5-15].

In de aanloop naar de presidentiële verkiezingen van 2012 zou Bruce Springsteen nog meerdere malen optreden ten gunste van Barack Obama. Tijdens deze evenementen zong hij veelvuldig het nummer *Forward, And Away We Go*, verwijzend naar de slogan van Barack Obama. Dit korte nummer had Bruce Springsteen speciaal gemaakt in opdracht van de president omdat deze een campagnelied nodig had aangezien zijn tegenstander Mitt Romney dit ook had.⁵⁸ Uiteindelijk hadden deze evenementen het gewenste effect want Barack Obama kreeg voldoende stemmen om herkozen te worden als president van de Verenigde Staten. Net als bij de presidentiële verkiezingen van 2008, en met uitzondering van die van 2004, steunde Bruce Springsteen in 2012 dus de winnende presidentskandidaat.

Door te kijken naar de manier waarop Bruce Springsteen John Kerry en Barack Obama steunde tijdens de presidentiële verkiezingen, wordt het beeld dat Liesbet van Zoonen probeert te schetsen in haar boek enigszins bevestigd. De verschillende optredens van Bruce Springsteen tijdens de presidentiële verkiezingen hadden namelijk als doel om John Kerry en Barack Obama zoveel mogelijk stemmen op te leveren. Hieruit blijkt dus dat de politiek bij verkiezingen inderdaad gebruik maakt van populaire muziek om zoveel mogelijk stemmen te krijgen. Het valt hierdoor echter niet te achterhalen of er binnen de politiek in andere tijden juist helemaal geen aandacht wordt besteed aan de verschillende uitdrukkingen van populaire cultuur. Er zijn dus confrontaties tussen populaire muziek en politiek, maar het is echter maar de vraag of deze er inderdaad voor zorgen dat het onderscheid tussen de moderne politiek en entertainment alleen maar groter wordt.⁵⁹

Conclusie.

Je kunt al met al zeggen dat er aan het eind van de twintigste eeuw eigenlijk maar één manier was waarop Bruce Springsteen zijn status als popster gebruikte om zijn ongenoegen te uiten over de sociale misstanden in de Verenigde Staten. Hij maakte in deze periode zijn ongenoegen over de situatie in het land namelijk duidelijk via zijn albums. Dit gebeurde een eerste keer door middel van het album *Nebraska* uit 1982, wat gaat over de wanhoopsdaden die mensen plegen op het moment dat ze geïsoleerd raken van zaken die hun dierbaar zijn. Op dit album staat onder andere het nummer *Johnny 99*, wat gaat over iemand die door zijn radeloosheid een moord pleegt. Het album *Born in the U.S.A.* uit 1984 was vervolgens het tweede album waarop Bruce Springsteen aan het eind van de twintigste eeuw zijn ongenoegen uitte over de sociale misstanden in de Verenigde Staten. Ondanks het gegeven dat de nummers van dit album verkeerd werden geïnterpreteerd uitte Bruce Springsteen door middel van dit album namelijk wel degelijk kritiek op de sociale misstanden in de Verenigde Staten, met als bekendste voorbeeld de titelsong van het album.

---

⁵⁸ Rolling Stone, 'Springsteen performs Obama campaign song in Virginia' (14 oktober 2012) <<http://www.rollingstone.com/music/videos/springsteen-performs-obama-campaign-song-in-virginia-20121024>> [geraadpleegd op 6-5-15].

⁵⁹ Zoonen, *Entertaining the citizen*, 51.

Ook de derde en laatste keer dat Bruce Springsteen aan het eind van de twintigste eeuw zijn ongenoegen uitte over de sociale misstanden in de Verenigde Staten gebeurde dit via een album van hem, namelijk het album *The Ghost of Tom Joad* uit 1995. Op dit album staan immers verschillende nummers met een duidelijk politieke boodschap aangaande de sociale misstanden in het land. In de titelsong van het album laat Bruce Springsteen bijvoorbeeld zien, dat er ondanks de belofte van George Bush Senior nog steeds niets was veranderd met betrekking tot de sociale misstanden in de Verenigde Staten. In tegenstelling tot zijn vorige albums had Bruce Springsteen echter ook niet langer de verwachting dat er nog daadwerkelijk iets zou gaan veranderen. De algemene tendens van het album *The Ghost of Tom Joad* is namelijk zeer negatief omdat er volgens hem, na de twaalf republikeinse presidentsjaren van Ronald Reagan en George Bush Senior, geen enkele hoop meer was met betrekking tot de sociale misstanden in de Verenigde Staten.

Dit ongenoegen van Bruce Springsteen over de sociale misstanden in de Verenigde Staten verhoudt zich met zijn steun bij de presidentiële verkiezingen in het opzicht, dat hij niet langer alleen maar kritiek had op de sociale misstanden maar vanaf 2004 ook probeerde enigszins invloed uit te oefenen op de situatie door de democratische presidentskandidaten John Kerry en Barack Obama te steunen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het gegeven dat de sociale ongelijkheid in de Verenigde Staten, iets wat sinds lange tijd een centraal thema was in de muziek van Bruce Springsteen, voor hem één van de redenen was om John Kerry te steunen bij de presidentiële verkiezingen van 2004. De manier waarop Bruce Springsteen de democratische presidentskandidaten steunde tijdens de presidentiële verkiezingen was steeds nagenoeg gelijk. In zowel 2004 als 2008 drukte zijn steun zich in eerste instantie namelijk uit in zijn deelname aan enkele concerten die als doel hadden om zoveel mogelijk progressieve kiezers te registreren, waarbij Bruce Springsteen bij de presidentiële verkiezingen van 2004 zelfs aan de basis lag van de zogenaamde Vote for Change tour. Dit was echter niet het geval bij de presidentiële verkiezingen van 2012 doordat Bruce Springsteen toen pas op het laatste moment besloot om Barack Obama wederom te steunen.

Daarnaast maakte Bruce Springsteen in een later stadium van de presidentiële verkiezingen stevast zijn opwachting bij enkele evenementen van de campagne van de democratische presidentskandidaat. Dit was namelijk zowel in 2004 bij John Kerry als in 2008 en 2012 bij Barack Obama het geval. Tijdens deze evenementen gaf hij meestal een speech, waarin hij het publiek vertelde waarom ze volgens hem op de democratische presidentskandidaat moesten gaan stemmen. Daarnaast zong hij tijdens deze evenementen verschillende keren het campagnelied van de democratische presidentskandidaat. Bij de presidentiële verkiezingen van 2004 was het nummer *No Surrender* namelijk het campagnelied van John Kerry en in 2012 had Bruce Springsteen het campagnelied *Forward, And Away We Go* zelfs speciaal voor de verkiezingscampagne van Barack Obama geschreven. In 2008 was dit echter niet het geval, maar tijdens deze presidentiële verkiezingen was het juist het nummer *The Rising* dat tijdens deze evenementen verschillende keren door Bruce Springsteen werd gezongen.

Bibliografie.

Bronnen:

Frehsee, Nicole, 'Springsteen, Jay-Z, Beasties lead Obama swing-state drive', *Rolling Stone* (30 oktober 2008) <<http://www.rollingstone.com/music/news/springsteen-jay-z-beasties-lead-obama-swing-state-drive-20081030>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Frickie, David, 'Campaign 2004: showdown in D.C.', *Rolling Stone* (11 november 2004) <<http://www.rollingstone.com/music/news/campaign-2004-showdown-in-d-c-20041111>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Gilmore, Mikal, 'The Rolling Stone 20th anniversary interview: Bruce Springsteen', *Rolling Stone* (5 november 1987) <<http://www.rollingstone.com/music/news/the-rolling-stone-20th-anniversary-interview-bruce-springsteen-19871105>> [geraadpleegd op 15-5-15].

Greene, Andy, 'Bruce Springsteen and Bill Clinton rally for Obama', *Rolling Stone* (18 oktober 2012) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-sings-at-ohio-campaign-event-for-obama-20121018>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Greene, Andy, 'Bruce Springsteen to hit campaign trail for Barack Obama', *Rolling Stone* (13 oktober 2012) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-to-hit-campaign-trail-for-barack-obama-20121013>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Harrington, Richard, 'Bruuuuuce! 'Live' and at his best: chronicling the growth of rock's premier concert performer in a stunning 5-record set', *The Washington Post* (10 november 1986).

Harrington, Richard, 'Springsteen, hounded by the blight', *The Washington Post* (3 oktober 1982).

Harrington, Richard, 'Springsteen's wrong turn: he's back on the same old roads', *The Washington Post* (10 juni 1984).

Kreps, Daniel, 'Bruce Springsteen endorses Barack Obama for president', *Rolling Stone* (16 april 2008) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-endorses-barack-obama-for-president-20080416>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Kreps, Daniel, 'Springsteen, Jay-Z, Reznor, Densmore make last minute election pushes', *Rolling Stone* (3 november 2008) <<http://www.rollingstone.com/music/news/springsteen-jay-z-reznor-doors-densmore-make-last-minute-election-pushes-20081103>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Mar, Alex, 'Springsteen joins Kerry', *Rolling Stone* (26 oktober 2004) <<http://www.rollingstone.com/music/news/springsteen-joins-kerry-20041026>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Palmer, Robert, 'Bruce Springsteen fashions a compelling, austere message: Bruce Springsteen's message', *The New York Times* (26 september 1982).

Rolling Stone, 'Bruce Springsteen outlines his support for Obama' (18 oktober 2012) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-outlines-his-support-for-obama-20121018>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Rolling Stone, 'Springsteen performs Obama campaign song in Virginia' (14 oktober 2012) <<http://www.rollingstone.com/music/videos/springsteen-performs-obama-campaign-song-in-virginia-20121024>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Wenner, Jann, 'Bruce Springsteen: 'we've been misled'', *Rolling Stone* (14 oktober 2004) <<http://www.rollingstone.com/music/news/bruce-springsteen-weve-been-misled-20041014>> [geraadpleegd op 6-5-15].

Will, George, 'Bruce Springsteen's U.S.A.', *The Washington Post* (13 september 1984).

Literatuur:

Berings, Harald, 'Runaway American dream: hope and disillusion in the early work of Bruce Springsteen' (onuitgegeven dissertatie, Universiteit van Gent, 2012).

Brown, Courtney, *Politics in music: music and political transformation from Beethoven to hip-hop* (Atlanta, 2008).

Burger, Jeff, *Springsteen on Springsteen: interviews, speeches and encounters* (Chicago, 2013).

Cowie, Jefferson, en Lauren Boehm, 'Dead man's town: "Born in the U.S.A.," social history, and working-class identity', *American Quarterly* 58 (2006), 353-378.

Cullen, Jim, 'Bruce Springsteen's ambiguous musical politics in the Reagan era', *Popular Music and Society* 16:2 (1992), 1-22.

Garman, Bryan, *A race of singers: Whitman's working-class hero from Guthrie to Springsteen* (Chapel Hill, 2000).

Garman, Bryan, 'The ghost of history: Bruce Springsteen, Woody Guthrie, and the hurt song', *Popular Music and Society* 20:2 (1996), 69-120.

Jaffee, Larry, 'The politics of rock', *Popular Music and Society* 11:4 (1987), 19-30.

Mackey-Kallis, Susan, en Ian McDermott, 'Bruce Springsteen, Ronald Reagan and the American dream', *Popular Music and Society* 16:4 (1992), 1-9.

Pratt, Ray, *Rhythm and resistance: explorations in the political uses of popular music* (New York, 1990).

Street, John, *Music and politics* (Cambridge, 2012).

Street, John, *Politics and popular culture* (Cambridge, 1997).

Zoonen, Liesbet van, *Entertaining the citizen: when politics and popular culture converge* (Lanham, 2005).